

KONKURENCES PADOME

Elizabetes ielā 41/43, Rīga, LV-1010 ♦ Tālrunis 7282865 ♦ Fakss 7242141

L Ē M U M S

Rīgā

Nr. 24

(Prot. Nr.19, 2.§)

2002.gada 22.maijā

Par Latgales preses izdevēju asociācijas 24.09.2001. iesniegumu
Lieta Nr.427/01/07/28

Konkurences padome 26.09.2001. saņēma sabiedriskās organizācijas "Latgales preses izdevēju asociācijas" (LPIA) iesniegumu, kurā tika lūgts izvērtēt SIA "Izdevniecība "Rīgas Viļņi"" darbību atbilstību Konkurences likumam.

Iepazīstoties ar LPIA iesniegumu un citiem lietā esošiem materiāliem, Konkurences padome

konstatēja:

Viens no SIA "Izdevniecība "Rīgas Viļņi"" pamatdarbības veidiem ir izdevējdarbība. SIA "Izdevniecība "Rīgas Viļņi"" izdod specializētos preses izdevumus "Rīgas Viļņi+" un "Rīgas Viļņi TV Programma", kuros tiek publicēta informācija par raidorganizāciju pārraidītām programmām. Tāpat SIA "Izdevniecība "Rīgas Viļņi"" izplata SIA "Latvijas Televīzija", a/s "Latvijas Neatkarīgā Televīzija" un citu raidorganizāciju pārraidīto programmu grafikus preses izdevējiem.

LPIA dibinātāji ir SIA "LER-8", SIA "Balvu vaduguns" (izdod laikrakstu "Vaduguns"), SIA "Novadnieks redakcija" (izdod Preiļu rajona laikrakstu "Novadnieks"), SIA "Ludzas zeme" (izdod laikrakstu "Ludzas zeme"), SIA "Brīvā Daugava" (izdod Jēkabpils rajona laikrakstu "Brīvā Daugava"), SIA "Daugavpils pilsētas avīzes "Dinaburga" redakcija" (izdod laikrakstu "Dinaburga"), SIA "Rēzeknes Vēstis" (izdod laikrakstu "Rēzeknes Vēstis").

LPIA 24.09.2001. iesniegumā norāda uz iespējamo Konkurences likuma 15.panta 1.punkta un 7.punkta pārkāpumu SIA "Izdevniecība "Rīgas Viļņi"" darbībās. Konkurences ierobežojumi izpaužas tajā, ka SIA "Izdevniecība "Rīgas Viļņi"" publicē programmu grafikus un ir arī monopolists programmu grafiku izplatīšanā. Savukārt tas, ka SIA "Izdevniecība "Rīgas Viļņi"" pieprasa samaksu par programmu grafiku publicēšanu, ierobežo citu izdevēju iespējas informēt lasītājus par raidorganizāciju pārraidīto programmu raidījumu raidlaikiem. Tāpat LPIA 06.12.2001. vēstulē sniegtā informācija liecina, ka LPIA apstrīd SIA "Izdevniecība "Rīgas Viļņi"" un raidorganizāciju tiesības aizsargāt programmu grafikus ar autortiesībām.

SIA "Izdevniecība "Rīgas Viļņi"" 08.10.2001. vēstulē izsaka viedokli, ka programmu grafiki tiek sastādīti par pamatu ņemot televīzijas darbinieku autoru radītās programmas, tās atlasot un sastādot noteiktā secībā, kas nav nejauša, bet veido vienotu televīzijas programmas tēlu. SIA "Izdevniecība "Rīgas Viļņi"" uzskata, ka programmu grafiki nav uzskatāmi par precīzi Konkurences likuma 1.panta izpratnē, jo attiecībā uz autora darbu nav iespējams izlemt jautājumu vai tas līdzīgi kā prece ir aizstājams, jo autora darbs ir unikāls un vienreizējs.

18.06.1997. Konkurences likuma 15.panta pirmā daļa nosaka, ka "ir aizliegtas tirgus dalībnieku vienošanās, kuru mērķis vai sekas ir konkurences kavēšana, ierobežošana un deformēšana". Likuma 15.panta pirmās daļas 1.punkts aizliedz vienošanās par "tiešu vai netiešu cenu un tarifu noteikšanu jebkādā veidā vai to veidošanas noteikumiem, kā arī par informācijas apmaiņu, kas attiecas uz cenām vai realizācijas noteikumiem", bet 7.punkts - vienošanās par "darbībām (bezdarbībām), kuru rezultātā cits tirgus dalībnieks ir spiests iziet no tirgus vai tiek apgrūtināta potenciāla dalībnieka iekļūšana tirgū".

Saskaņā ar Autortiesību likuma 69.panta otro daļu autortiesību subjekti, lai aizsargātu savas tiesības, var vērsties tiesā. Tādējādi strīdi, tajā skaitā arī strīdi vai attiecīgais darbs ir aizsargājams, ir tiesas kompetencē. SIA "Izdevniecība "Rīgas Viļņi"" informēja Konkurences padomi, ka pašlaik tā ir iesniegusi tiesās prasības pret vairāku preses izdevumu, tajā skaitā arī laikrakstu "Ezerzeme", "Brīvā Daugava", "Ludzas Zeme", "Novadnieks", "Rēzeknes Vēstis" izdevējiem par neatļautu programmu grafiku publicēšanu. Konkurences padome uzskata, ka starp laikrakstu "Ezerzeme" un citiem preses izdevumu izdevējiem, kas aizstāv viedokli, ka programmas grafiks nav aizsargājams darbs, un SIA "Izdevniecība "Rīgas Viļņi"" pastāvošais strīds ir tiesas kompetencē.

Konkurences padome ir tiesīga izlemt jautājumu par tirgus dalībnieku darbību atbilstību Konkurences likumam.

Saskaņā ar 18.06.1997. Konkurences likuma 1.panta 10.punktu prece ir ķermeniska vai bezķermeniska lieta vai pakalpojums, kas apmierina kādu vajadzību un kam var noteikt vērtību. Autortiesību likuma 2.pants autortiesības tiesiskā režīma ziņā pielīdzina tiesībām uz kustamu mantu Civillikuma izpratnē. Konkurences padome uzskata, ka jebkuras autora mantiskās tiesības, kuras apmierina kādu vajadzību un kurām var noteikt vērtību, ir uzskatāmas par precīzi Konkurences likuma izpratnē.

Konkurences padome konstatē, ka SIA "Izdevniecība "Rīgas Viļņi"" ir noslēgusi līgumus par tiesībām izplatīt (sublicencēšanas tiesības) un publicēt LTV-1, LTV-2, LNT, Krievijas sabiedriskā televīzija (KST), Krievijas televīzija (KTV) un citu programmu grafikus.

Pieprasījumu pēc informācijas par raidorganizāciju pārraidāmām programmām nosaka attiecīgā televīzijas kanāla uztveramība attiecīgā reģionā. Lielākā daļā no Latvijas teritorijas apraidi nodrošina nacionālās raidorganizācijas. Nacionālās raidorganizācijas ir SIA "Latvijas Televīzija", kas nodrošina programmu LTV-1 un LTV-2 translāciju, a/s "Latvijas Neatkarīgā Televīzija", kas nodrošina programmas LNT translāciju, SIA "TV 3 Latvia", kas nodrošina programmas TV 3 translāciju.

A/s "Latvijas Neatkarīgā Televīzija" ir piešķirusi SIA "Izdevniecība "Rīgas Viļņi"" tiesības izplatīt un publicēt LNT programmas grafikus, noslēdzot 27.12.2000. *Autora televīzijas raidījumu grafika publicēšanas tiesību līgumu*. Līguma 1.1.punkts nosaka, ka raidorganizācija piešķir SIA "Izdevniecība "Rīgas Viļņi"" izņēmuma tiesības (izņēmuma licenci) publicēt LNT programmas grafikus un tiesības izplatīt (t.i., sublicencēšanas tiesības) tās citiem preses izdevējiem. A/s "Latvijas Neatkarīgā Televīzija" līguma 4.3.punktā ir

apņēmusies nepublicēt LNT programmas grafikus patstāvīgi, kā arī nenodot līgumā noteiktās tiesības jebkādi trešai personai.

Līguma 9.7.punkts nosaka, ka līgums un tādējādi arī tajā ietvertā vienošanās par izņēmuma tiesību piešķiršanu stājas spēkā 2001.gada 1.janvārī un bija spēkā līdz 2002.gada 31.decembrim. Tādējādi noslēgtais līgums būtu jāizvērtē saskaņā ar 18.06.1997. Konkurences likuma normām.

Programmu grafiku izplatīšana notiek raidorganizācijām un to pārstāvjiem, kuriem raidorganizācijas ir piešķirušas sublicencēšanas tiesības, izplatot (pārdodot) programmu grafikus preses izdevējiem, un pēc tam preses izdevējiem, publicējot programmu grafikus to izdotajos preses izdevumos. LNT programmas grafiku izplatīšana preses izdevējiem notiek a/s "Latvijas Neatkarīgā Televīzija" pārdodot tiesības izsniegt grafika publicēšanas licenci SIA "Izdevniecība "Rīgas Viļņi" un SIA "Izdevniecība "Rīgas Viļņi"" pārdodot publicēšanas tiesības tālāk preses izdevējiem.

Konkurences padome konstatē, ka LNT programmas grafiks nav aizvietojams ar citu raidorganizāciju programmu grafikiem. Par to liecina tas, ka preses izdevējiem ir iespēja iegādāties tiesības publicēt LNT programmas grafiku kā atsevišķu precī. Tāpat par to, ka vienas programmas grafiks nav aizvietojams ar citu, liecina pastāvošais pieprasījums no preses izdevēju puses, kas preses izdevumos parasti publicē vairāku programmu grafikus. Par programmu grafiku savstarpēju aizvietojamību liecinātu tas, ka preses izdevēji izvēlētos vairāku grafiku vietā tikai vienu no tiem. Preces (pakalpojuma) savstarpēju aizvietojamību tāpat nosaka tās patērēšanas iespējas. Programmu grafiku patērētājs izmanto, lai iegūtu informāciju par raidorganizāciju pārraidītām programmām. Katras atsevišķas programmas grafiks satur informāciju tikai par attiecīgo programmu.

A/s "Latvijas Neatkarīgā Televīzija", pārdodot tiesības izplatīt LNT programmas grafikus SIA "Izdevniecība "Rīgas Viļņi"", un SIA "Izdevniecība "Rīgas Viļņi"", izplatot LNT programmas grafikus preses izdevējiem, darbojas LNT programmas grafika izplatīšanas tirgū. Šajā tirgū 18.06.1997. Konkurences likuma 1.panta 6., 10.punkta izpratnē par precī ir uzskatāmas tiesības publicēt LNT programmas grafiku.

Konkurences padome konstatē, ka noslēgtais līgums nesatur vienošanās, kurās līguma puses saskaņotu to, kādas cenas SIA "Izdevniecība "Rīgas Viļņi"" būtu jāpiemēro tālāk attiecībā uz preses izdevējiem, vai citas vienošanās, kas atbilstu 18.06.1997. Konkurences likuma 15.panta pirmās daļas 1.punktā noteiktajam aizliegumam.

Preses izdevējiem nevar tikt liegta iespēja pret atbilstošu atlīdzību iegādāties tiesības publicēt LNT programmas grafikus. A/s "Latvijas Neatkarīgā Televīzija" un SIA "Izdevniecība "Rīgas Viļņi"" noslēgtais līgums dod iespēju preses izdevējiem iegādāties LNT programmas grafiku publicēšanas tiesības, jo piešķir SIA "Izdevniecība "Rīgas Viļņi"" LNT programmas grafiku sublicencēšanas tiesības. Konkurences padome uzskata, ka SIA "Izdevniecība "Rīgas Viļņi"" nav tiesīgs atteikt preses izdevējiem izsniegt licenci publicēt LNT programmu grafikus.

18.06.1997. Konkurences likuma 15.panta pirmās daļas 3.punkts nosaka, ka aizliegtas ir vienošanās par "tirgus sadali pēc teritorijas, pēc pircēju, piegādātāju vai jebkādiem citiem nosacījumiem". SIA "Izdevniecība "Rīgas Viļņi"" un a/s "Latvijas Neatkarīgā Televīzija" ir vienojušies, ka a/s "Latvijas Neatkarīgā Televīzija" patstāvīgi neizplatīs (nepiegādās) LNT programmas grafikus citiem preses izdevējiem, kā arī nenodos tiesības izplatīt grafikus citiem potenciālajiem tirgus dalībniekiem, tādējādi sadalot tirgu pēc piegādātājiem.

18.06.1997. Konkurences likuma 15.panta otrā daļa nosaka, ka Konkurences padome var atļaut 15.panta pirmā daļā minētās vienošanās, ja tā konstatē, ka vienošanās veicina preču

ražošanas vai realizācijas uzlabošanu vai ekonomisku progresu un tādējādi dod labumu patērētājiem. Turklāt, šī vienošanās neuzliek attiecīgajiem tirgus dalībniekiem ierobežojumus, kuri nav nepieciešami šo mērķu sasniegšanai, un nedod iespēju likvidēt konkurenci ievērojamā attiecīgo preču tirgus daļā.

Konkurences padome uzskata, ka, pastāvot situācijai, kad līgumos noteiktās tiesības saglabā pati raidorganizācija vai tā sublicencēšanas tiesības nodod arī vienai vai vairākām citām personām, tas pasliktinātu LNT programmas grafika izplatīšanu (realizāciju). A/s "Latvijas Neatkarīgā Televīzija" atsevišķi veicot LNT programmas grafika izplatīšanu, tas būtiski palielinātu izplatīšanas un administrēšanas izdevumus. Tādējādi būtu nepieciešams palielināt autoratlīdzības apmēru par programmu grafiku publicēšanu. SIA "Izdevniecība "Rīgas Viļņi"", administrējot vienlaicīgi vairāku raidorganizāciju programmu grafiku izplatīšanu, ir iespēja samazināt izdevumus, kas saistīti ar preses izdevējiem noslēgto līgumu ievērošanas kontroli, izplatāmo programmu grafiku tulkošanu no vienas valodas uz citu utt.

Saskaņā ar a/s "Latvijas Neatkarīgā Televīzija" 11.04.2002. sniegto informāciju SIA "Izdevniecība "Rīgas Viļņi"" nodrošina preses izdevējus, kas ieguvuši tiesības publicēt LNT programmas grafikus, arī ar pārraidīto programmu anotācijām. Tas arī paaugstina realizētās preces kvalitāti.

Starp a/s "Latvijas Neatkarīgā Televīzija" un SIA "Izdevniecība "Rīgas Viļņi"" noslēgtā līguma 2.3.punkts nosaka SIA "Izdevniecība "Rīgas Viļņi"" pienākumu pārstāvēt raidorganizāciju strīdos ar trešām personām, autortiesību pārkāpumu gadījumos. Preses izdevumi, kas publicē programmu grafikus bez autora atļaujas, lielākā daļā gadījumu publicē vairāku programmu grafikus. SIA "Izdevniecība "Rīgas Viļņi"", pārstāvot tiesā vienlaikus vairākas raidorganizācijas, ir iespēja samazināt tiesas izdevumus.

Turklāt LNT programmas grafika izplatīšanas tirgus zemais ieņēmumu apjoms, ko veido no preses izdevējiem saņemtie autoratlīdzības maksājumi par LNT programmas grafiku publicēšanu un kas 2001.gadā sastādīja (...) ¹ latī, ir uzskatāms par būtisku šķērslī, lai šajā tirgū saimniecisko darbību veiktu vēl vismaz viens tirgus dalībnieks.

Līgumā ietvertā vienošanās neuzliek ierobežojumus, kas nav saistīti ar mērķa uzlabot LNT programmas grafiku izplatīšanu, sasniegšanu. Sadalot LNT programmas grafiku izplatīšanas tirgu pēc piegādātājiem, tiek likvidēta konkurence šajā tirgū, tomēr tas ir cieši saistīts ar mērķi un nepieciešamību uzlabot LNT programmas grafika izplatīšanu.

Noslēgtais līgums nesatur citas vienošanās par darbībām, kuru rezultātā jebkuram no preses izdevējiem būtu liegta iespēja iegādāties LNT programmas grafika publicēšanas tiesības un preses izdevējiem būtu spiests atteikties no LNT programmas grafiku izplatīšanas vai kas apgrūtinātu preses izdevēja iespēju iegādāties LNT programmas grafikus, jo a/s "Latvijas Neatkarīgā Televīzija" ir piešķirusi SIA "Izdevniecība "Rīgas Viļņi"" tiesības izplatīt (sublicencēšanas tiesības) LNT programmas grafikus. Tādējādi noslēgtais līgums nesatur 18.06.1997. Konkurences likuma 15.panta pirmā daļas 7.punktā noteiktās vienošanās aizliegumu, kā arī citos 15.panta pirmās daļas punktos noteiktos aizliegumus.

01.02.2001. starp SIA "Izdevniecība "Rīgas Viļņi"" un a/s "TEM ART GROUP" noslēgtais *Televīzijas raidījumu grafiku publicēšanas tiesību līgums*, kas deva SIA "Izdevniecība "Rīgas Viļņi"" tiesības izplatīt KST un KTV programmu grafikus, un 30.11.1998. starp SIA "Izdevniecība "Rīgas Viļņi"" un SIA "Baltkom TV SIA" noslēgtais *Autora televīzijas raidījumu grafika publicēšanas izņēmuma tiesību līgums* un 15.03.2001. noslēgtā Vienošanās par maksājumu kārtību, kas deva SIA "Izdevniecība "Rīgas Viļņi"" tiesības izplatīt vairāku ārvalstu raidorganizāciju programmu grafikus, arī ietver vienošanās par to, ka gan a/s "TEM ART GROUP", gan SIA "Baltkom TV SIA" patstāvīgi nenodos citām

¹ SIA "Izdevniecība "Rīgas Vilni""sniegta konfidenciala informācija.

personām attiecīgo programmu izplatīšanas un publicēšanas tiesības. Ņemot vērā, ka šīs vienošanās ir analogiskas tām, kas bija ietvertas starp SIA "Izdevniecība "Rīgas Viļņi"" un a/s "Latvijas Neatkarīgā Televīzija" 27.12.2000. noslēgtā *Autora televīzijas raidījumu grafika publicēšanas tiesību līgumu*, tad to izvērtēšanā būtu piemērojami līdzīgi vērtēšanas kritēriji.

Vērtējot analogiska satura vienošanās saskaņā 04.10.2001. Konkurences likuma 11.panta pirmās daļas 3.punkta un 11.panta otrās daļa noteikumiem, ir piemērojami līdzīgi vērtēšanas kritēriji tam, kādi noteikti 18.06.1997. Konkurences likuma 15.panta pirmās daļas 3.punktā un 15.panta otrā daļā.

Tas, ka SIA "Izdevniecība "Rīgas Viļņi"" pati publicē un izplata citu programmu grafikus pats par sevi nevar tikt uzskatīts par Konkurences likuma pārkāpumu, bet būtu jāvērtē kopsakarībā ar SIA "Izdevniecība "Rīgas Viļņi"" kā dominējošā stāvoklī esoša tirgus dalībnieka rīcību, izplatot programmu grafikus. SIA "Izdevniecība "Rīgas Viļņi"" ir tiesības saņemt par sniegto pakalpojumu atbilstošu samaksu.

Konkurences padome pamatojoties uz 18.06.1997. Konkurences likuma 15.panta pirmo un otro daļu un 04.10.2001. Konkurences likuma 8.panta pirmās daļas 2.punktu

nolēma:

izbeigt lietas Nr. 427/01/07/28 izpēti daļā par iespējamo 18.06.1997. Konkurences likuma 15.panta pirmās daļas pārkāpumu SIA "Izdevniecība "Rīgas Viļņi"" un a/s "Latvijas Neatkarīgā Televīzija" darbībās, tām noslēdzot 01.11.2000. *Autora televīzijas raidījumu grafika publicēšanas izņēmuma tiesību līgumu*.

Konkurences padomes lēmums ir pārsūdzams Rīgas pilsētas Vidzemes priekšpilsētas tiesā viena mēneša laikā no dienas, kad ieinteresētā persona uzzināja vai tai vajadzēja uzzināt par pieņemto lēmumu, saskaņā ar 04.10.2001. Konkurences likuma 8.panta otro daļu, LR Civilprocesa likuma Pārejas noteikumu 1.punktu un LR Civilprocesa kodeksa 24-A nodaļu.

Priekšsēdētājs

P.Vilks